

Віце-президент НАН України академік С. Пирожков – про реформування вітчизняної наукової сфери

20 грудня 2015 р. віце-президент НАН України академік С. Пирожков став гостем програми ««5 подій тижня від Вадима Денисенка» на телеканалі «Еспресо TV».

Як пояснив академік С. Пирожков, в НАН України існує цілковите розуміння необхідності проведення реформ у науковій сфері та адаптації до нових умов зовнішнього світу, який стрімко змінюється. Наразі в академії теж активно планують реформування. Вчений нагадав, що 26 листопада 2015 р. Верховною Радою України було ухвалено Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», який, серед іншого, передбачає, по-перше, створення при Кабінеті Міністрів України Національної ради з питань розвитку науки і технологій. У такий спосіб буде запроваджено значно прозорішу та зрозумілішу процедуру визначення й фінансування пріоритетних наукових досліджень. По-друге, в академії планується здійснення відчутної демократизації, однією зі складових якої є, наприклад, обмеження часу перебування на керівних посадах у Президії та інститутах двома п'ятирічними термінами. Однак, зауважив академік С. Пирожков, до цього питання слід підходити виважено й заздалегідь готувати відповідні кадри, які могли б замінити нинішніх керівників частини наукових установ НАН України. Адже управлінські проблеми в певному інституті потенційно здатні спричинити кризу в цілому важливому напрямі досліджень. Загалом же, вважає науковець, положення про обмеження кількості термінів повноважень для керівних кадрів є справді потрібним і неодмінно має бути реалізовано.

Учений зазначив також, що фахівцями НАН України вже розроблена й планується до запровадження система прозорого й конструктивного оцінювання академічних наукових установ і результатів наукових досліджень. Незабаром буде створено спеціальну постійну комісію, до складу якої увійдуть представники Національної академії наук України, Міністерства освіти і науки України, асоціацій роботодавців, а також зарубіжні експерти. Оцінювання, здійснюване цими фахівцями, матиме комплексний характер, а результати наукових досліджень установ порівнюватимуться зі світовими зразками у відповідній галузі.

Академік С. Пирожков зауважив, що оптимізація мережі наукових установ НАН України – передбачена, як і оптимізація установ національних галузевих академій, у ст. 30 проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» – відбуватиметься вже з огляду на об'єктивні причини, зокрема на відчутну втрату академією свого наукового потенціалу. Цей процес тривав впродовж усіх років незалежності нашої держави: не тільки закривалися інститути, а й відбувалося постійне скорочення кадрового складу. На даний час у майже 170 установах НАН України працюють близько 37 тис. співробітників,

що є вдвічі меншим від показників 1991 р. За словами академіка С. Пирожкова, тільки у 2015 р. на територію, підконтрольну українській владі, з Донбасу переїхало 11 наукових установ академії. Інститути ж, співробітники яких не побажали переїжджати, було ліквідовано.

Відповідаючи на запитання ведучого, віце-президент НАН України також пояснив, що надання вченому звання дійсного члена або члена-кореспондента академії не залежить від віку особи та факту її перебування на тій чи іншій посаді. Адже академіки – це передусім науковці, які продемонструвати вагомі фундаментальні результати багаторічних наукових досліджень, що отримали широке визнання. Тому 30- і 40-річний академік є унікальним явищем. Як правило, основні результати дослідницької діяльності досягаються саме у проміжку між 40-а й 50-ма роками.

Переглянути відеозапис інтерв'ю: <http://g.ua/N1Hi> (*Віце-президент НАН України академік С. І. Пирожков – про реформування вітчизняної наукової сфери // Національна академія наук України (http://g.ua/N1H9). – 2015. – 21.12).*